

AZ OLVASÁSKULTÚRA FEJLESZTÉSE A GYAKORLATBAN

Május 13-án a *Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely* és a *Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete dr. Kovács Lajos Szakkönyvtára* szervezésében továbbképzésen vettünk részt: könyvtáros tanárok, gyermekkönyvtárosok és magyar szakos pedagógusok. A továbbképzés címe: *Az olvasáskultúra fejlesztése a gyakorlatban.*

Az első meghívott előadó *Adoryán Emese* könyvtárostanárról volt Budapestről. Ő a Kontyfa Középiskola, Általános Iskola, Óvoda és Kerületi Nevelési Tanácsadó munkatársa. Előadásának a következő címet adta: „*Szeresd a könyvet!*” Az előadó inkább irányított beszélgetést folytatott arról, hogyan tudjuk rávenni a 21. századi gyerekeket az olvasásra.

Miért fontos az olvasás? A tanulás alapja a jó olvasási készség. Ez szükséges a nyomtatott és elektronikus ismeretszerzéshez egyaránt. Sokszor használjuk a következő jelmondatot: „Boldog, aki olvas, aki jól olvas, boldogul”. Ez egyaránt utal a szépirodalom élményt adó szerepére és a tudás megszerzésének alapjára.

Az előadó mindazokat a módszereket és eszközöket összegyűjtötte, melyek alkalmasak a gyerekek olvasáskultúrájának fejlesztésére, és amelyeket a legtöbb iskolai és gyermekkönyvtárban használunk is.

„*Ötlebtörze*” címszó alatt számtalan lehetőséget villantott fel, amelyekkel rávehetjük a tanulókat az olvasásra. Szerinte is fontos, hogy mit és mennyit olvasunk. Vannak aktuális sikerkönyvek, velük megszerethetjük a könyveket, a szépirodalmat. Kiemelte a *vetélkedők, versenyek* szerepét.

Külön hangsúlyozta a *REKLÁM* fontosságát. Több lehetőség is adódik az olvasás népszerűsítésére: könyvtárhasználati órák, rendkívüli könyvtári órák, olvasási vetélkedők.

A „*Könyvtárhasználati órák*” célja és módszere egyben, hogy érdekes, játékos legyen! Erre több lehetőségünk is van: beszélgetés a gyerekekkel, kézműves foglalkozás, diavetítés, játék. Fontos szempont a *kölcsönzés*, ahol egy osztály együtt van, egymásnak is ajánlhatnak könyveket.

Rendhagyó könyvtári órákat is tarthatunk, ahol szintén a játék, a játékoság jusson főszerphez. Például: „*Tündérboszorkány a könyvtárban*”. (Bosnyák Viktória: *Tündérboszorkány* című könyve). Ehhez a témához jól illeszkedik pl. a bábfestés, korongdíszítés, kézműveskedés, ahol a „boszorkányos” dolgok születnek. Nagyon fontos a *társasjáték*, ami csoportmunkában történjen! (Készíthető saját kezűleg is.)

Kiemelkedő szerepe lehet a *vetélkedőknek, versenyeknek*. Ezek általában aktuális eseményekhez kötődhetnek (pl. „A reneszánsz éve”).

Jó ötlet a *sikerkönyvek feldolgozása*. Minden hónapnak legyen könyvhöz kapcsolódó kérdése! (Pl. a Harry Potter vetélkedő náluk így zajlott le: feladatlap, villámkérdések, kvíz, saját vélemény alkotása. Hét állomáson kellett feladatlapokat megoldani.)

Másik olvasásnépszerűsítő akciójuk a „*Szeresd a könyvet!*” elnevezésű *könyvbarát kör*. Ez külön működik felső tagozatos diákok számára, külön a gimnazisták részére. A könyvbarát körön feltérképezik a gyerekek olvasási szokásait, majd könyveket ajánlanak elolvasásra. Kéthetente tartják az összejöveteleket. Érdekessége, hogy diákok vezetik. Meglepő, hogy a tanulók mennyire jól tudnak érvelni. Ők ajánlják a könyveket!

Adoryán Emese kiemelte a *REKLÁM* fontosságát. Hogy hol reklámozhatjuk az olvasnivalót? Plakátokon, a falíújságon, a tanári naptárban, személyesen az osztályfőnöki órán, az iskola honlapján, illetve a könyvtár blogján.

Felhívta a figyelmet a *blogok* szerepére. Az egyik ilyen blog a www.freeblog.hu, amely ingyenesen használható. Több dolog is szól mellette: egyszerű, közérthető; sablonarabokból építkeznek; linkeket lehet hozzáadni; egyszerű keresést biztosít.

Könyvtárunk blogjának linklistáján találunk könyves blogot is. Szerepel rajta a hét idézete, illetve a hét könyve.

Másik jelentős blog a „*Könyvtarostanar.klog.hu*”. Itt továbbképzésekről tájékozódhatunk, állásajánlatok szerepelnek, de találhatunk könyvajánlókat is.

Az előadó kiemelte még a Magyar Olvasástársaság blogját, amely a www.hunra.hu weboldalon található. Ennek elérhetősége: <http://konyves.blog.hu>. Bepillantást enged az OSZK gyermekirodalmi adatbázisába.

A Csodaceruza című folyóirathoz kapcsolódik a www.gyerekkonyvklub.hu.

Az előadás záró részeként csoportmunkában dolgoztunk az egybegyűlt kollégákkal. A téma, amelyre négy fős csoportokban választ kerestünk: *az olvasáskultúra fejlesztésének nehézségei*. Sok-sok érdemi válasz született, de a többségük ugyanazt a problémát emelte ki: a képi kultúra túlsúlya (tv, internet); a felolvasás szerepe, fontossága; szövegértési problémák; magas könyvárak; a társadalmi, családi minta hiánya.

Következő témánk a *kötelező olvasmány választhatóságát* érintette. Ekkor vita alakult ki a hallgatóság körében. Néhány pedagóguskolléga hevesen tiltakozott a klasszikus kötelező olvasmányok (pl. Egri csillagok, A kőszívű ember fiai) rövidített, átdolgozott kiadásai ellen (pl. Nógrádi Gergely átdolgozásai „Klasszikusok újramesélve” címmel).

Adoryán Emese szerint lehet a következőképpen is kötelező olvasmányt választani:

- 5. osztály: Bosnyák Viktória: Tündérboszorkány
- 6. osztály: Nógrádi Gábor művei
- 7. osztály: Golding: A legyek ura
- 8. osztály: Harry Potter...

Az alsó tagozatosoknak Békés Pál, illetve Böszörményi Gyula meseregényeit ajánlotta. A kötelező olvasmányok kapcsán szólt az előadó a személyes kapcsolat fontosságáról, illetve a sok beszélgetésről, ami közelebb hozhatja ezeket a műveket a diákokhoz.

Az előadás befejező részében a *Tervekről* beszélt Adoryán Emese. Itt az alábbiakról szólt: a kollégák bevonása a könyvtári életbe; diákok és tanárok olvasási szokásainak felmérése; a kötelező olvasmányok népszerűsítése, vetélkedők szervezése; A „*MI KÖNYVÜNK*” akció (iskolai szinten) a „*NAGY KÖNYV*” mintájára; olvasásnépszerűsítő program (könyvbarát kör); a jutalmazás fontossága.

Előadása után minden résztvevő úgy érezhette, hogy sok-sok hasznos ötletet kapott, amit a gyakorlatba is át lehet ültetni minden különösebb nehézség nélkül.

A továbbképzés második részében *Matusné Gáll Éva*, a zalaegerszegi Apáczai ÁMK könyvtárosa tartott előadást „*A mese útja*” címmel.

A mese útja olyan országos olvasóvá nevelő program, melyhez önkéntes alapon csatlakoznak a gyermekek olvasásáért felelősséget érző szervezetek, intézmények. A cél

az, hogy szakmai támogatást nyújtsunk mindazoknak, akik gyermekekkel foglalkozva szövegértési nehézségekkel és az olvasókedv csökkenésével találkoznak.

A mese útja tizenhárom „mesehónapon” át kanyarog, 2009 áprilisától 2010 áprilisáig. Minden hónap főszereplője más-más mesehős, így azután egymást követi a Vándorok hava, Boszorkány hava, Erdő hava, Királykisasszonyok hava, Sárkány hava, Óriások hava, Tündérek hava, Varázsló hava, A legkisebb fiú hava, Medvék hava, Manók hava, Ördögök hava, Óperencia hava.

Havonta más főszervező tartja a nyitórendezvényt és készíti el a honlapon megjelenítendő tartalmakat. A legfontosabb szempont, hogy minden módszer közelebb hozza a gyerekeket, fiatalokat az olvasás megszeretetéséhez.

A honlap (www.meseutja.hu) révén tartjuk a kapcsolatot és osztjuk meg egymással az információkat. A honlap legfőbb célja, hogy létrejöjjön egy olyan megoldáscsomag, mely minden résztvevő számára elérhető és jól használható a mindennapi gyakorlatban.

A mese útjához hasonló nagyszabású, olvasásnépszerűsítő program még nem valósult meg Magyarországon.

A tizenhárom hónapos program szeretné felhívni a figyelmet arra, hogy az olvasás az internet világában épp olyan fontos, mint bármikor korábban. Megfelelő olvasási készségek híján nem lehet továbbtanulni, érvényesülni.

A mesék révén a gyerekek megismerkednek közös múltunk fontos részével, a magyar népmesék világával, melyeknek üzenete ma is eleven. A mesék bölcsessége kortalan, a közös mesehallgatás közösségteremtő erő. Bízunk benne, hogy *A mese útja* sok családot is elvezet intézményeinkbe, hiszen megigézheti a kamaszokat és a felnőtteket is.

Matusné Gáll Éva a zalaegerszegi rendezvénysorozatról beszélt. Az Apáczai ÁMK mint fő szervező intézmény, szorosan együttműködve a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhellyel, 2010 februárjában a *Boszorkány hava* címmel kapcsolódik be az országos rendezvénysorozatba. Ennek mottója a következő: „Boszorkányok márpedig vannak”. Az előadó kiemelte az olvasmányok sorából *Mosonyi Alíz Frásznéni című könyvét*.

A www.meseutja.hu országos honlap sok segítséget nyújt a rendezvények lebonyolításához. Ötlettár is szerepel benne!

Zala megye 2010 februárjában a *Boszorkány hava* elnevezésű programsorozattal várja az érdeklődőket. Addig még sok a teendő...

Az előadó ismertette a legfontosabb részfeladatokat, amelyekhez bármely intézmény csatlakozhat. Ezek között szerepel: bibliográfia készítése (boszorkányos versek, mesék); varázsmondókák gyűjtése; havi irodalmi kvíz; boszorkányos ajándékok készítése.

A programhoz csatlakozni kívánó intézmények 2009. szeptember 10-ig jelezhetik részvételi szándékukat az alábbi e-mail címre: konyvtar@apaczaizeg.hu. Minden jó ötletet, programtervet vár az Apáczai ÁMK!

A továbbképzés végén mindenki elégedetten nyugtázta, hogy érdemes volt eljönni a rendezvényre, hiszen számos ötletet kaptunk, amellyel fejleszthetjük a gyerekek olvasáskultúráját. Az olvasásra fordított idő mindig megtérül, legyen szó élménygazdag szépirodalmi művekről, akár hasznos ismeretterjesztő könyvekről!

Fejesné Szabó Piroska

MŰHELY

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely tavaszi továbbképzésén a résztvevők Adoryán Emese és Matusné Gáll Éva előadását hallgatják